

## RAZGOVOR: PATRYK TOMASZ JAKI

**Razgovarao:** Goran Andrijanić<sup>1</sup>

**P**atryk Tomasz Jaki (rođen 11. svibnja 1985. u Opoleu) poljski je političar, član Europskoga parlamenta, bivši državni tajnik u Ministarstvu pravosuđa (prvi zamjenik ministra pravosuđa) i prvi zamjenik glavnoga državnog odvjetnika, bivši predsjednik Odbora za provjeru za reprivatizaciju od 2017. Dana 18. studenoga 2015. Patryk Jaki postao je državnim tajnikom u Ministarstvu pravosuđa zaduženim za, između ostaloga, nadzor nad Zatvorskom službom. Također je imenovan opunomoćenikom ministra pravosuđa za provedbu sustava elektroničkoga nadzora. Izvršio je izmjenu postojećega zakona, kojom se zabranjuje oduzimanje roditeljskoga prava na skrb nad djecom zbog lošega imovinskog stanja. Povjeren mu je nadzor nad osnivanjem Muzeja prokletih vojnika i političkih zatvorenika Poljske Narodne Republike. Ujedno je i predsjednik Tima za zaštitu obiteljske autonomije i obiteljskoga života pri Ministarstvu pravosuđa. Patryk Jaki predsjednik je i Središnjega vijeća za društvenu prilagodbu i pomoć osuđenima. Pokrenuo je osnivanje Verifikacijskoga odbora za reprivatizaciju, a 11. svibnja 2017. postao je i predsjednikom istoga. Patryk Jaki je i autor registra seksualnih prijestupnika u Poljskoj, koji je dostupan na mrežnim stranicama [ms.gov.pl](http://ms.gov.pl) od 1. listopada 2017. Autor je vladinoga programa za zapošljavanje zatvorenika,



<sup>1</sup> dipl. nov., Klonowa 38, 05-080 Koczargi Stare, [goranan@gmail.com](mailto:goranan@gmail.com)

koji je pomogao povećanju zaposlenosti među osuđenicima za 50%. Predsjednik je i poljskoga Vijeća za kazneno-popravnu politiku. Godine 2017. izjavio je kako je “zaustavljanje islamizacije njegov Westerplatte”. Dana 11. listopada 2017., Patryk Jaki dobio je nagradu “Polski Kompas” (Poljski kompas) koju dodjeljuje mjesečnik Gazeta Bankowa za svoju “borbu protiv reprivatizacijske mafije”. Tijekom izbora za Europski parlament dobio je gotovo 260 tisuća glasova. Trenutno je u Europskomu parlamentu član Odbora za građansku slobodu, pravosuđe i unutarnje poslove. Izvjestitelj je uredbe o borbi protiv terorizma na području Europske unije i potpredsjednik Parlamentarne skupštine europskih i istočnih zemalja. Odgovoran je za kampanju “Spasimo heroje” koja promiče obnovu ulica nazvanih u čast generala Emila Augusta Fieldorfa “Nila” i Zygmunta Szendzielarza “Łupaszka”, kao i za zakonodavnu inicijativu “Obnovimo sate povijesti u školama”.

### **Priča o Poplexitu, dakle ona o navodnomu izlasku Poljske iz Europske unije, nekoliko je posljednjih mjeseci omiljena tema zapadnih medija koji se bave konfliktom Varšave i Bruxellesa. Je li Poplexit zaista stvarna opcija?**

Strategija Poljske jest borba za povratak Unije na one koncepte koje su zagovarali njezini „očevi osnivači“, prvenstveno Robert Schuman. Oni su Uniju zamišljali kao mjesto slobodnoga kretanja usluga, robe, ljudi, u kojemu će suverene države zadržati svoje ovlasti i vlastiti politički identitet, kulturu i sigurnost.

Danas je Europska unija pretvorena u institucionalno oruđe za negiranje nacionalnih država i preuzimanje njihovih političkih ingerencija, pri čemu se to događa uz potpuno ignoriranje temeljnih ugovora EU-a.

Sada se, naravno, postavlja pitanje kako će se taj proces okončati. Mi Poljaci i dalje vjerujemo kako će on završiti dobro. Ako se to,

međutim, ne dogodi, ako Poljskoj nastavi oduzimati suverenitet, ne vjerujem da će Poljaci na to pristati.

### **Kako se zapravo dogodio taj proces? Kako smo od prvotnih ideala „očeva Europe“ koje ste spomenuli, došli do potpune suprotnosti?**

Odgovor se krije u poziciji Njemačke, najmoćnije države u EU. Ta država je uvidjela kako je premalena za daljnju ekspanziju svoga gospodarstva. Europska unija pomogla joj je osvojiti nova tržišta, podigla njezino gospodarstvo na višu razinu i pomogla joj prestići Francusku. Međutim, za njezinu ekspanzivnu i moćnu ekonomiju, to je i dalje premalo.

Mehanizmi regulacije jedinstvenoga tržišta koje su Njemačkoj na raspolaganju nedovoljni su joj. Sada su u igri još ambiciozniji planovi, što pokazuje i sadržaj koalicijskoga ugovora nove vlasti u Berlinu. Tu se događa određena restauracija Bismarckove politike „Mitteleuropa“, unutar koje su države Srednje Europe potčinjene Njemačkoj. Osvari li se plan federalizacije EU, koji je iznesen u spomenutom ugovoru, čeka nas upravo ta potčinjenost.

Zagovaranje donošenja svih odluka u Uniji metodom kvalificirane većine znači da će manjim državama biti oduzeto pravo veta, što u praksi znači da im se oduzima pravo glasa. Takva bi metoda glasanja dovela u podređen položaj manje države, što je u potpunoj suprotnosti s prijašnjom idejom, koja je malim državama taj glas osiguravala mogućnošću veta.

Što se samoga procesa promjene ciljeva Unije tiče, riječ je o kompleksnomu i dugotrajnomu procesu. Jedna od njegovih ključnih točaka zasigurno je Ustav za Europu, koji je trebao inaugurirati najvažnije elemente Unije kao federacije, što je potom bilo odbaćeno referendumima u Nizozemskoj i Francuskoj. Kada se shvatilo kako to neće moći biti nametnuto na takav način, kako ljudi to

neće prihvatiti, krenulo se u politiku svršenoga čina, kojoj nazočimo danas, primjerice proutpravnim širenjem ovlasti Europskoga suda.

**Puno „bure“ izazvala je odluka poljskoga Ustavnog suda iz listopada, koja je ponovno utvrdila primat poljskoga Ustava nad propisima EU. Nije to prva takva odluka nekoga nacionalnoga suda u Uniji, stoga izazvavši jake reakcije?**

Ta odluka poljskoga Ustavnog suda u skladu je sa važećim Ugovorima o Uniji, u kojima nema ni riječi o tome kako bi EU i njezino zakonodavstvo moglo imati prvenstvo pred državama članicama. Europska unija je organizacija sastavljena od članica, i ima točno onoliko ovlasti koliko su joj te države dale. Unatoč tomu, Europski je sud širio svoje ovlasti, zanemarujući ugovore, pravila i običaje. Odluka poljskoga Ustavnog suda prijelomna je samo u tome smislu da oštro postavlja granice protupravnomu širenju ovlasti. Pri tomu, treba napomenuti kako su slične odluke donosili i ustavni sudovi drugih država, poput Njemačke.

Poljska je odluka ipak pomak, kako zbog konteksta u kojemu je donesena, tako i zbog činjenice da je riječ o instituciji države istočne Europe, a ne zapadne, kojoj je sve dopušteno.

**Tu su očito na snazi dvostruki kriteriji, pa je nekima zabranjeno ono što je dopušteno drugima?**

Očito su neke države naviknute tako se ponašati prema novim članicama. Odreći se kolonijalnoga pristupa, za njih je preteška zadaća.

Nažalost, neki Poljsku i druge države toga dijela Europe vide tek kao izvor jeftine radne snage, domovine berača šparoga i jagoda, a ne ravnopravne partnere. To je bit toga spora i iz njega izvire sve te sporne odluke institucija Unije.

Ono čemu svjedočimo, u suprotnosti je sa svim lijepim geslima o

„europskoj solidarnosti“. Najbolji primjer toga jest gradnja plinovoda Nord Stream 2, između Rusije i Njemačke, na kojemu Berlin inzistira. Taj plinovod šteti interesima ujedinjene Europe, ali koristi onima Njemačke. I taj interes, dakle njemački, uvijek pobjeđuje, čak i kada je to na štetu svih drugih država članica.

### **Još nešto čemu svjedočimo jest nametanje određenoga svjetonazora i ideoloških obrazaca svim članicama. Dokaz tome jesu rezolucije Europskoga parlamenta koje su napale zabranu eugeničkoga pobačaja u Poljskoj?**

To je još jedan primjer neovlaštenoga zadiranja u kompetencije suverenih država. Zadiranje koje je protiv prava i protiv dobre političke kulture.

Ugovor iz Lisabona u članku 4. jasno naglašava kako se Unija može baviti samo onim nadležnostima koje joj predaju države članice.

Unija nikada nije dobila nadležnost baviti se područjem pravosuđa, a rat koji se vodi protiv nas povezan je upravo s tim područjem i pitanjem sudstva.

Naravno da Unija pokušava stvoriti svjetonazorski i ideološki homogenu zajednicu. Jer, ako želite stvoriti federalni model koji će funkcionirati, morate uništiti ili neutralizirati nacionalne identitete država koji su u njemu. Dok bude postojao poljski, hrvatski ili bilo koji drugi nacionalni identitet, dotle će biti teško stvoriti Sjedinjene Europske Države. Nacionalni identiteti negirani su ideologijama poput LGBT i rodnih ideologija koje su, to je jasno, izravno suprotstavljene identitetima naroda uspostavljenima pod utjecajem kršćanstva i racionalnosti.

Kršćanstvo je, ne zaboravimo, sinteza vjere i razuma, a oni to žele uništiti uz pomoć ideologije koja spol vidi isključivo kao kulturološki fenomen, suprotstavljena je naravnomu pravu, ne priznaje postojanje objektivnoga dobra i ljepote, nego to prepušta osobno-

mu odabiru. I na taj način žele uništiti duh, kako bi stvorili prostor za manipulaciju.

### **Članstvo u Uniji Poljskoj je, ipak, donijelo i određene koristi?**

Jasno je kako smo imali koristi od pristupa jedinstvenomu tržištu. Međutim, treba naglasiti kako su više koristi od uspostave toga tržišta imale države „stare Europe“. Dobile su pristup velikomu i atraktivnomu poljskom tržištu, u kojemu nakon izlaska iz komunizma nije bilo kapitala.

Nadalje, brzo se pokazalo kako su Poljaci vrlo konkurentni djelatnici, s iznimnom naobrazbom, što se dokazalo i na zapadu gdje su postigli velik uspjeh na tržištu rada, pa i na rukovodećim mjestima. Minus članstva jest što smo gospodarski vrlo brzo postali institucionalno kolonizirani. Politički, pokušalo nas se dovesti u situaciju u kojoj bismo izgubili svoju suverenost, a svaka odluka bila bi odobravana.

Dakle, svakako postoje plusevi našega članstva. Međutim, smjer u kojemu EU sada ide mogao bi sve te plusove eliminirati. Dogodi li se i to da bude realiziran projekt porezne harmonizacije, o kojemu Bruxelles neprekidno govori, to će uništiti konkurentnost Poljske i ostalih država Srednje Europe. Bit će to velik udarac za nas i naš će rast biti zaustavljen.

### **Kakva je onda, po Vama, budućnost Unije? Što može promijeniti ovaj smjer u kojemu ide?**

Potrebno je da javno mnijenje postane svjesno procesa koji se upravo događaju. Objasniti da je riječ o oduzimanju slobode. O projektu koji ima za cilj eliminirati svaku različitost i identitete, stvoriti države koje su pod nadzorom jednoga centra moći. O izgradnji nove Babilonske kule, koja će se srušiti pred našim očima. Ako će dovoljno građana Unije razumjeti obilježja toga procesa,

može se dogoditi da će ta svjesnost učiniti da nitko neće htjeti počinuti masovno samoubojstvo kao narod.

Ne računam da će elite u Bruxellesu promijeniti svoj plan. Ono što ih jedino može natjerati na to, jest pritisak građana i njihovo jasno odbijanje pristati na takve igre.